

ความทรงจำกับกาลเวลา

เราทุกคนคงจำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวัยเด็กบางเหตุการณ์ได้อย่างแม่นยำ อาทิเช่น ประสบการณ์การไปโรงเรียนครั้งแรก การถูกลงโทษ และการทะเลาะวิวาทกับเพื่อนบางคน เป็นต้น และเราก็มักจะคิดกันว่า เราจะไม่มีวันลืมประสบการณ์เช่นนั้นเลย ไม่ว่าจะวันเวลา จะผ่านไปนานสักเพียงใดก็ตาม

ในวารสาร Journal of Memory and Language ฉบับประจำเดือนเมษายน พ.ศ.2540 นี้ H.L. Roldinger III และ K.B. McDermott นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัย Washington ในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้รายงานว่ นักจิตวิทยาหรือตำรวจสามารถทำให้ความจำของคนเราเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดนานในอดีตนั้น เปลี่ยนไปได้

หากการวิจัยที่สรุปผลดังที่ว่ไม่ผิดพลาด นั่นก็หมายความว่าผู้ต้องหาที่ถูกสอบสวน หรือพยานปากต่างๆ ในคดีฆาตกรรม อาจจะมีการจำผิด จำถูก จำเพี้ยน... การเลอะเลือนเช่นนี้จะมีผลกระทบโดยตรงต่อการสอบสวนคดีต่างๆ ไม่มากนักน้อย เพราะคนที่ถูกสอบสวนหรือพยานอาจจะให้ข้อมูลไปโดยแยกแยะไม่ออกว่า อะไรคือเหตุการณ์จริง และอะไรคือเรื่องจินตนาการ

Roldinger และ McDermott ได้ทำการทดลองที่แสดงให้เห็นว่า เขาสามารถทำให้คนส่วนมาก “จำ” สิ่งที่ไม่เคยบังเกิดในชีวิตของคนเหล่านั้นเลย อย่างน้อยก็ได้นาน 1 วัน โดยให้คนที่อาสาสมัครเป็นหนูตะเภาในการทดลอง จำคำต่างๆ ที่ถูกจัดไว้เป็นกลุ่มๆ และคนเหล่านี้ได้รับการบอกเล่าจากนักวิจัยทั้งสองว่า เขาจะถูกทดสอบสมรรถนะการเรียนรู้โดยใช้เวลานาน 5 นาที แต่มิได้บอกจุดประสงค์จริงๆ ของการทดลอง

ในการทดลองครั้งนั้น ผู้วิจัยทั้งสองได้แบ่งคำออกเป็นกลุ่มๆ และเปล่งเสียงอ่านคำแต่ละคำในกลุ่มโดยใช้เสียงธรรมชาติ คือไม่เน้นหนักที่คำใดคำหนึ่ง และหยุดหายใจในระหว่างคำอย่างสม่ำเสมอ แต่ไม่อ่านคำที่อยู่ในคออแล่มน์ขวาสุด ซึ่งเป็นคำที่ไม่ปรากฏอยู่ในกลุ่มทางซ้ายเลย เช่น

กลุ่มคำกลุ่มแรก

เตียง	พักผ่อน	ตื่น	เหนื่อย
ผ้าห่ม	ง่วง	หลับ	กรน
งีบ	ความสด	เจียบ	หาว

คำที่ไม่มีในกลุ่มทางซ้าย

} นอน

กลุ่มคำกลุ่มที่สอง

นางพยาบาล	ป่วย	นักกฎหมาย	ยา
สุขภาพ	โรงพยาบาล	ทันตแพทย์	ผู้ป่วย
หุพัง	ศัลยแพทย์	คลินิก	รักษา

} หมอ

เมื่อผู้วิจัยอ่านคำทุกคำในกลุ่มทั้งสองหมดแล้ว เขาได้ทดสอบความจำของกลุ่มอาสาสมัคร โดยให้ผู้ถูกทดลองเขียนคำทุกคำที่เขาจำได้ โดยไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับ ภายในเวลานาน 3 นาที และไม่ให้เดาคำอย่างเด็ดขาด จากนั้นเขาก็นำคำต่างๆ ที่ผู้อาสาสมัครเขียนตอบมาตรวจดู และได้พบว่า จากบรรดาอาสาสมัคร 40 คน ที่ใช้ในการทดลอง โดยเฉลี่ยแล้วอาสาสมัครส่วนใหญ่สามารถระลึกคำได้ถูกน้อยกว่า 40 เปอร์เซ็นต์ และราว 57 เปอร์เซ็นต์ของคนกลุ่มนี้ได้อ้างว่าได้ยินคำว่า นอน และ หมอ จากปากของ McDermott ซึ่ง McDermott ไม่ได้อ่านให้ฟังเลย

นักจิตวิทยาอธิบายเหตุการณ์จำผิดเช่นว่า คำทุกคำที่ให้มาในกลุ่มที่หนึ่ง มีความหมายเกี่ยวข้องกับคำว่า นอน ที่เลือกไว้แล้วทั้งสิ้น ดังนั้นพอได้ยินคำว่าเตียง พักผ่อน... เซลล์ประสาทในสมองจะนึกคำว่า “นอน” ขึ้นมาทันที ทำให้เราคิดไปว่าเราได้ยินคำว่า “นอน” ด้วยหูจริงๆ

ถึงแม้คำต่างๆ ที่ใช้ในการทดสอบนี้ จะไม่สื่อแสดงความรู้สึก หรืออารมณ์ เช่น ความรัก ความเสียใจ ที่ได้เกิดกับเราในวัยเด็กก็ตาม แต่นักวิจัยทั้งสองก็สรุปว่า โอกาสจำผิดของคนทุกคนนั้นเกิดได้ทั้งในช่วงสั้นและยาวของชีวิต

เมื่ออ่านบทความนี้จบ เราก็รู้แน่ครับว่า เวลาพ่อแม่ ครู เพื่อน แฟน... อ้างว่า เคยพูด เคยสอน เคยสัญญาในอดีตนั้น อาจจะไม่ถูก 100 เปอร์เซ็นต์ ครับ